

MURAT GERMEN

SERAP | MIRAGE

Metin / Text:
Fırat Arapoğlu

Fotoğraflar / Photos:
Murat Germen

Çeviri / Translation:
Melek Zeynep Adar

Katalog tasarım / Catalog design:
Meryem Mete

BELİRLİLİK VE BELİRSİZLİK ARASINDA GÖRSEL ALGININ DİYALEKTİĞİ

Murat Germen, Serap serisinde okunaklı olan ve soyutlanan arasında salınan ve görsel-algısal alışkanlıklarımıza meydan okuyan karmaşık bir görsel söylem inşa ediyor. Sergi kentsel dönüşüm, soylulaştırma (gentrification) ve kültürel belleğin değişen manzaralarını, pikselleştirme ve parçalamayla şekillenen biçimsel bir dil aracılığıyla sorguluyor. İzleyicinin bakışları sanatçının mozaik kompozisyonları üzerinde hareket ettikçe, özünde tanıdık olan birden belirsiz olana dönüşüyor ve önyargılara dayalı görme ve anlama biçimlerini yeniden gözden geçirmeyi talep ediyor.

Serap kavramının felsefi temeli aynı zamanda sanat tarihinde ve görsel kültürde temsil ve yanılsamaya dair özsel tartışmalarla uzlaşmaktadır. Antik Yunan’da eikon (doğrudan temsil) ile phantasma (yanılsama ya da görünüş) arasında net bir ayırım yapılmaktaydı ve bu ikilik Germen’in kavramsal çerçevesiyle fazlasıyla örtüşmektedir. Germen’in pratikleri bu tansiyonu kucaklıyor; örneğin uzaktan bakıldığında bütünlüklü bir imaj gibi görünen şey, yakından incelendiğinde kendini parçalanmış bir mozaik olarak ortaya koyuyor. Bu, sanat tarihinde Kübizm’in bakış açılarının çokluğundan Op Art’ın optik deneylerine kadar temsildeki netliği sorgulayan 20. yüzyıl sanat akımlarını yansıtmaktadır (Krauss, 1985).

Serginin merkezinde hem modernist rasyonalitenin hem de postmodern eleştirinin sembolü olan grid yer alıyor. Sanat tarihçisi Rosalind Krauss, grid formu, özerk estetik deneyim adına tarihsel sürekliliğe direnen “anlatı karşıtı bir yapı” olarak tanımlamıştır. Germen’in sunumunda, grid yalnızca mekânı düzenlemekle kalmıyor, onu yapıçözüme uğrattırıyor. Mimarlık tarihinde istikrarın sembolü olan kare, böylece, sanatçının çalışmalarında net çözünürlük ve çözülen entropi arasında salınan bir dönüşüm aracı haline gelmektedir (Le Corbusier., 2017).

Izgaranın metafor olarak kullanımı, 20. yüzyıldaki mimari modernizmi, özellikle de katı geometrik ilkelerle kentsel kaosa düzen getirmeye çalışan Le Corbusier ve Mies van der Rohe’nin yaklaşımını yansıtır. Ancak Germen’in yaklaşımı, bu yapı içindeki düzensizliği kucaklayarak, grid motifini kontrolden ziyade bir tür mücadele alanı olarak kullanıp, farklılaştırıyor. Mozaik sunumu, Maçka Sanat Galerisi’nin duvarlarından ilham alarak sergi mekânının kendisini önermenin kavramsal çerçevesine bağlıyor.

Murat Germen’in çalışmaları kentsel dönüşüm ve soylulaştırmanın sosyo-politik boyutları üzerine olan söylemlerle alabildiğine bağlantılıdır. Çünkü kentler hızlı bir yeniden-gelişim sürecinden geçerken, tarihi katmanlar sıklıkla homojenleştirilir ve sermayenin estetiği adına bu tarihsellik yok edilir. David Harvey bu süreci, ekonominin kültür ve toplumsallığın önüne geçmesi ve böylece kentsel mekânın neoliberal yeniden yapılandırılması olarak tanımlar (Harvey, 2019). Sergide bu gerilim, yüksek ve düşük çözünürlüklü sunumun karşılıklı etkileşimiyle ifade edilmektedir. Ayrıca Andreas Huyssen tarafından tanımlanan “palimpsest şehir” kavramı da burada anımsanabilir (Huyssen, 2003). Kentler, mimarileri ve altyapılarında yer alan geçmişin izlerini taşır, ancak sanatçının parçalı kompozisyonlarının gösterdiği gibi, bu kent hafızası istikrarlı değildir; bu metalaştırma ve gösteri toplumuna karşı oldukça zayıftır.

Bu bağlamda, sergide yer alan Selin Aslan’ın ses yerleştirmesi de serginin görsel diliyle güçlü bir diyalog kurarak, algının çok katmanlı doğasını vurgulamaktadır. Bu sonik yerleştirme, serginin görsel unsurlarıyla iç içe geçerek ortak bir algı alanı yaratır ve ses bir bütün içinde çözünüp yeniden şekillenen öğeler olarak izleyiciyi adeta hem görsel hem işitsel bir meditasyona davet etmektedir. Galerinin karolarından ilham alan düzenli ses yerleşimi, algıyı dönüştüren bir illüzyon yaratarak izleyiciyi yanılsamalar ve önyargılarla yüzleştirir.

Psikolojik bir perspektiften bakıldığında, “Serap” algı ve bilişsel mekanizmalarla, özellikle de görsel yorumlamaya dair Gestalt ilkeleriyle ilgilidir (Arnheim, 2024). İnsan zihni örüntüler, süreklilikler ve kapanışlar arar; ama Germen’in çalışmaları bu beklentiyi kasıtlı bir biçimde ortadan kaldırmaktadır. Bu süreç, Jacques Lacan’ın bakma eyleminin değişkenliği ve izleyiciyi algısının kapasitesiyle yorumlayan “bakış” kuramını aklı getirir (Lacan, 2019).

Serap metaforu fazlasıyla derinlikli psişik göndermeler içermektedir; çünkü seraplar doğaları gereği, atmosferik koşullar altında ortaya çıkan optik yanılsamalardır ve sahte vaatlerin ya da değişen gerçekliklerin sembolüdür (Baudrillard, 2003). Germen bu önermesiyle, hipergerçek imgelerin hakikat ve kurgu arasındaki çizgileri bulanıklaştırdığı çağdaş görsel kültüre dair bir eleştiri getiriyor. Çalışmaları görsel deneyimlerimizi biçimlendiren ideolojik kuvvetleri yeniden gözden geçirmeye sevk ederken, anlamın nasıl inşa edildiği ve yapıçözüme uğratıldığına dair derin bir düşünceye dalmayı öneriyor (Debord, 2014).

Sanatçının işleri, başta İstanbul olmak üzere belirli kentsel koşullardan ortaya çıkar ve kültürel homojenleşme ve yerinden-edilme ile ilgili daha geniş ölçekli küresel kaygıları yansıtır (Zukin, 2010). Küreselleşmenin önemli bir niteliği olan evrensel ve yerel arasındaki diyalog, Germen’in pratiğinin merkezinde yer almaktadır. Sanatçının bu sergide yer alan piksellere dayalı estetiği, hem dijital çağda parçalanmaya hem de tarihsel kentsel dokunun hakiki parçalanmasına referans vererek zamansallığı ve coğrafyaları tekil bir görsel alanda birleştirmektedir.

Bu bağlamda Serap, geçmiş ve gelecek, bireysel hafıza ve kolektif amnezi arasında bir platform olarak işlev görür. Yapıtlar statik, geleneksel ve basmakalıp yorumlara direnirken, bunun yerine izleyicileri görmek ve algılamak, tanımak ve sorgulamak arasında bir gezintiye davet eder. Murat Germen, biçimsel ve kavramsal niteliklerin incelikli bir sunumuyla, izleyiciyi daima dönüşen bir çağda algı, tarih ve kentsel dönüşümün karmaşasıyla karşılaştırıyor.

Bu sergi yalnızca bir yapıt sunumu değil; mekân, tarih ve kimlik anlayışımızı şekillendiren yapılarla; hem görünür hem de görünmez olan yapılarla dair bir sorgulamadır. Çözünürlük, karo düzenlemeler ve kentsel ikonografiyi ustalıkla kullanan Germen, bizi dünyayla ilişki kurma biçimlerimizi yeniden gözden geçirmeye çağırıyor. Maçka Sanat Galerisi’ndeki sergi bir düşünme pratiği sunarken; görülen, hayal edilen ve kaçınılmaz olarak kaybedilen arasındaki sınırlara bir göz atmak için kısa ama hayati bir fırsat yaratıyor.

Kaynakça

- Arnheim, Rudolf. Sanat ve Görsel Algı: Yaratıcı Gözün Psikolojisi, çev. Orhan Düz, Albaraka Yayınları, 2024.
- Jean Baudrillard, Simulakrlar ve Simülasyon, çev. Oğuz Adanır, Doğu-Batı Yayınları, 2003.
- Debord, Guy. Gösteri Toplumu, çev. Okşan Taşkent-Ayşen Ekmekçi, Ayrıntı Yayınları, 2014.
- Harvey, David. Postmodernliğin Durumu, çev. Sungur Savran, Metis Yay., 2019.
- Huyssen, Andreas. Present Pasts: Urban Palimpsests and the Politics of Memory. Stanford University Press, 2003.
- Krauss, Rosalind. The Originality of the Avant-Garde and Other Modernist Myths. MIT Press, 1985.
- Lacan, Jacques. Psikanalizin Dört Temel Kavramı Seminer 11. Kitap, çev. Nilüfer Erdem, Metis Yayınları, 2019.
- Le Corbusier, Bir Mimarlığa Doğru, çev. Serpil Merzi, YKY, 2017.
- Zukin, Sharon. “Naked City: The Death and Life of Authentic Urban Places.” Oxford University Press, 2010.

DIALECTIC OF VISUAL PERCEPTION BETWEEN CERTAINTY AND UNCERTAINTY

Murat Germen builds a complicated visual discourse in the exhibition “Mirage”, wavering between the legible and abstract and challenging to our visual-perceptual habits. The exhibition questions the urban transformation, gentrification and changing views of cultural memory through the figural speech shaped by pixelating and fragmentation. While the gaze of audience moves over the artist’s mosaic compositions, what seems familiar suddenly becomes unfamiliar and claims to review the ways of seeing and understanding again based on the prejudices.

The philosophical foundation of the concept of Mirage, at the same time engages with essential arguments regarding the representation and illusion in the art history and the visual culture. In Ancient Greece, there was a distinction between icon (direct representation) and phantasma (illusion or appearance) and this duality mostly coincides with Germen’s conceptual frame. Germen’s practice embraces this tension, for instance the thing that looks like a whole image from a distance, presents itself as a fragmented mosaic on closer inspection. This, in the history of art from multiple perspectives of Cubism to optical experiences of Pop Art, represents 20th-century art movements questioning the clarity of the representation. (Krauss, 1985)

In the centre of the exhibition, the grid takes part as both modernist rationality and the symbol of postmodern criticism. The art critic Rosalind Krauss describes the form of grid as “anti-narrative structure” resisting the historical continuity in favor of autonomous aesthetic experience. In the presentation of Germen, grid does not only organizes the place but also it deconstructs it. Square as the symbol of persistence in the history of architecture, thus becomes a transformation tool, fluctuates between clear resolution and disordered breakdown of entropy in the artist’s works. (Le Corbusier, 2017)

Usage of the grid as a metaphor, represents architectural modernism in 20th century, especially Le Corbusier and Mies van der Rohe’s approach to bringing order to urban chaos with strict geometric rules. However Germen’s approach differentiates itself by embracing the disorder within this structure and using the grid motif as a battleground rather than a controlled one. His Mosaic presentation, inspired by Maçka Art Gallery’s walls, connects to the conceptual framework that suggests the exhibition space itself.

Murat Germen’s works are quite related with discourses about urban transformation and gentrification’s socio-political dimensions. Because, while cities go through a redevelopment process, historical layers are often homogenized and destroyed on behalf of the aesthetic of the finance. David Harvey defines this process as the economy surpasses culture and collectivism and thus, neoliberal reconfiguration of the urban space. (Harvey 2019) This tension in the exhibition, is stated as mutual interaction with high and low resolution representation. Moreover, the concept of “palimpsest city” defined by Andreas Huyssen can be reminded in here. (Huyssen, 2003) Cities carry the scars of the past appears in the architectures and the infrastructures but as the artist’s fragmented compositions show, the city memory is not consistent, it is really weak against this commoditization and the society of the spectacle.

Within this context, Selin Aslan’s sound placement takes place in the exhibition, creating a dialogue with the exhibitions’ strong visual language, implies the multi-layered perception. This sonic placement, creates a common ground, intertwining with the exhibition’s visual elements and sound as elements dissolving and reforming within a whole, invites the audience into a both visual and auditory meditation. The steady sound placement gets inspired by the gallery’s tiles, confronts the audience with false notions and prejudices, creating an illusion transforming the perception.

When looking from a psychological perspective “Mirage” is related with perceptual and cognitive mechanisms, especially with Gestalt principles regarding visual interpretation. (Arnheim, 2024) Human mind searches for patterns, continuities and closures, but Germen’s works removes this expectation deliberately. This process brings to mind Jacques Lacan’s “gaze” theory on shifting nature of the gaze and interpreting the audience by the capacity of their perception. (Lacan, 2019)

The metaphor of Mirage involves extremely deep psychic references, because the mirages by nature, are optical illusions occur under the atmospheric circumstances and the symbols of false promises and changing realities. (Baudrillard, 2003) With his statement Germen, brings a criticism to hyperrealistic images blur the lines between reality and fiction regarding contemporary visual culture. His works, while pushing to revise the ideological forces shaping our visual experiences, regarding how meaning is built and deconstructed, suggests deep contemplation. (Debprd, 2014)

The artist’s works emerge from certain urban requirements, notably those of Istanbul and they represent bigger scaled global concerns about cultural homogenization and supplantation. (Zukin, 2010) A significant feature of globalization is the dialogue between universality and locality, which is located in the centre of Germen’s practice. The artists’ pixel-based aesthetic in this exhibition, give reference to both disintegration in the digital age and the genuine disintegration of historical urban texture, combines timeliness and geographies in a singular visual area.

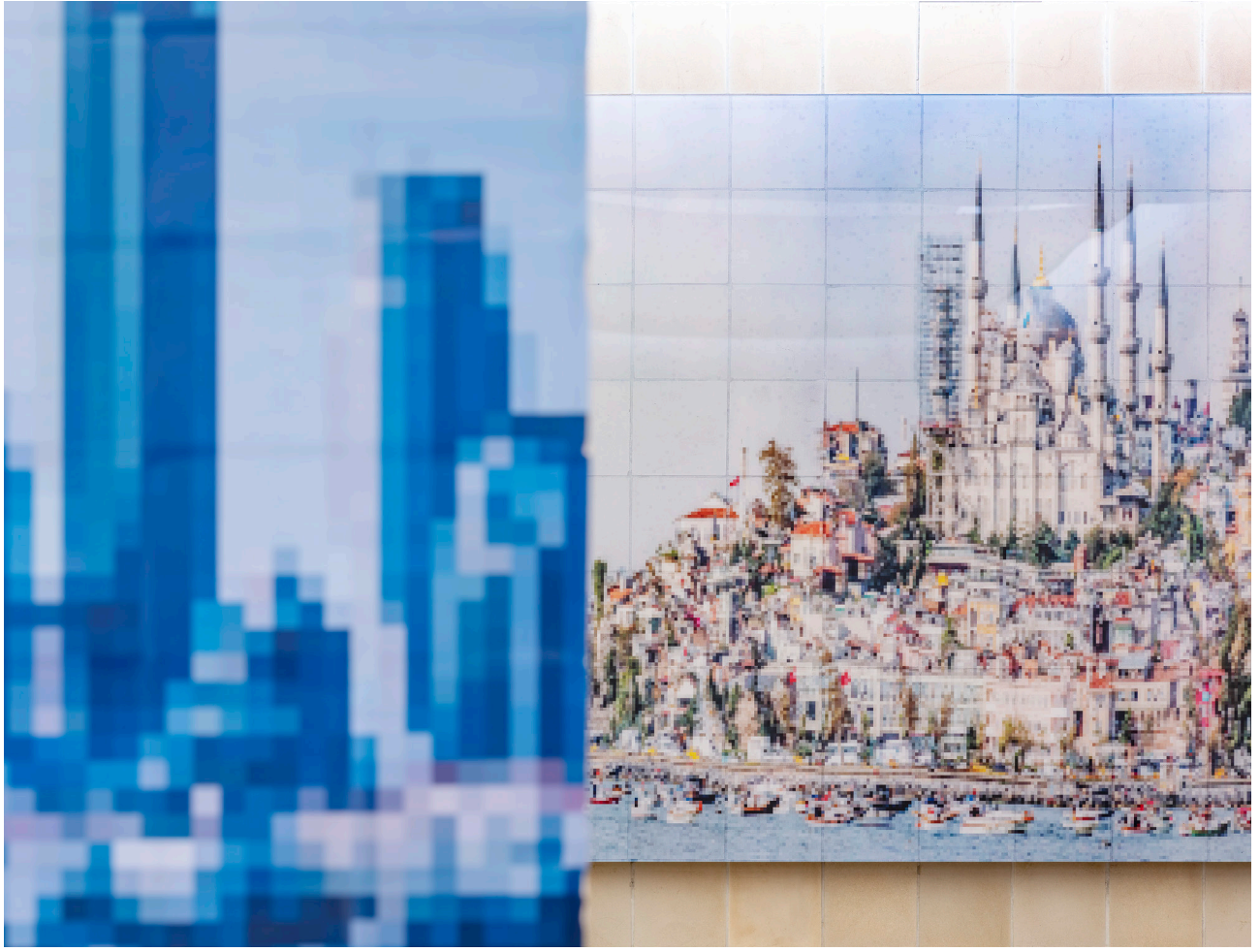
In this context Mirage functions as a platform between the past and the future, individual memory and collective amnesia. While the works resists against the static, traditional and stereotypical interpretations, instead inviting the audiences to see and detect, recognize and interrogate, Murat Germen, figural and conceptual features with a nuanced presentation, sets the audience against the complexity of perception, history and urban transformation in a constant changing age.

This exhibition is not only a representation of an artwork, but the works shape our understanding of place, history and identity and an interrogation of visible and invisible artworks. Germen using resolution, tile arrangement and urban iconography skillfully, invites us to review our ways to connect with the world. The exhibition in Maçka Art Gallery offers a thinking practice, to take a look at the boundaries between the seen, the imagined, and the inevitably lost, creates a short but crucial chance.

Sources

- Arnheim, Rudolf. Sanat ve Görsel Algı: Yaratıcı Gözün Psikolojisi, çev. Orhan Düz, Albaraka Yayınları, 2024.
- Jean Baudrillard, Simulakrlar ve Simülasyon, çev. Oğuz Adanır, Doğu-Batı Yayınları, 2003.
- Debord, Guy. Gösteri Toplumu, çev. Okşan Taşkent-Ayşen Ekmekçi, Ayrıntı Yayınları, 2014.
- Harvey, David. Postmodernliğin Durumu, çev. Sungur Savran, Metis Yay., 2019.
- Huyssen, Andreas. Present Pasts: Urban Palimpsests and the Politics of Memory. Stanford University Press, 2003.
- Krauss, Rosalind. The Originality of the Avant-Garde and Other Modernist Myths. MIT Press, 1985.
- Lacan, Jacques. Psikanalizin Dört Temel Kavramı Seminer 11. Kitap, çev. Nilüfer Erdem, Metis Yayınları, 2019.
- Le Corbusier, Bir Mimarlığa Doğru, çev. Serpil Merzi, YKY, 2017.
- Zukin, Sharon. “Naked City: The Death and Life of Authentic Urban Places.” Oxford University Press, 2010

Bu bağlamda sergide yer alan Selin Arslan'ın ses yerleştirmesi, serginin görsel diliyle güçlü bir diyalog kurarak algının çok katmanlı doğasını vurgular. Galerinin karolarından ilham alan düzenli ses yerleşimi, görsel unsurlarla iç içe geçerek izleyiciyi işitsel ve görsel bir meditasyona davet eder. Bu yerleştirme, algıyı dönüştüren bir illüzyon yaratarak izleyiciyi yanılsamalar ve önyargılarla yüzleştirir.

In this context, Selin Arslan's sound installation featured in the exhibition emphasizes the multi-layered nature of perception by establishing a strong dialogue with the visual language of the exhibition. The steady sound installation, inspired by the gallery's tiles, intertwines with visual elements, inviting the viewer into an auditory and visual meditation. This installation creates an illusion that transforms perception, confronting the viewer with illusions and prejudices.

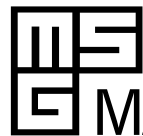

Murat Germen

Serap | Mirage

28 Ocak | 08 Mart | 2025

MAÇKA SANAT GALERİSİ

MİM KEMAL ÖKE CADDESİ 31/A MAÇKA 34367 İSTANBUL

TEL: 0212 240 80 23 GSM: 0545 477 26 76

info@mackasanatgalerisi.com www.mackasanatgalerisi.com